

Baner aldrig være blevet anlagt. Nu kan man sige, at vi i Øjeblikket har mange Baner, og Hovednettet er maaske bygget op, men der kan stadig fremkomme saadanne Udviklingsmuligheder, at man atter kan ønske en Bane anlagt ud fra andre Hensyn end det rent forretningsmæssige. Hvis man nu vilde forlange, som den højtærede Minister har gjort det til sit Program, at de 500 Millioner, der er nedlagt i Statsbanerne, skal forrentes med 4 pCt., vil det faktisk sige, at de Baner, der for Øjeblikket er i Stand til at betale sig, maa belastes med højere Takster baade for Fragter og Personer, for at forrente ogsaa de Baner, der ikke kan betale sig. At kræve Forrentning af alle de 500 Millioner er altsaa et ganske uberettiget Krav, naar man maa erkende, at en stor Del af Banerne er blevet anlagt ud fra det Synspunkt, at de ikke i sig selv havde Forrentningsmuligheder.

Da det ærede Medlem endvidere sagde, at Lønningerne maatte ligge under Staten, svarede den højtærede Minister øjeblikkelig: Jeg mener ogsaa, at Fastsættelsen af Lønningerne fra Statens Side maa bort. Og Trafikministeren har logisk Ret i sin Opfattelse, at man ikke giver den friere Styrelsesform, som det ærede Medlem sigter til, det fulde Ansvar — indenfor de Rammer, hvor Ansvaret nu overhovedet kan være der —, naar man unddrager den en saa vigtig Ting som Lønningsspørgsmaalet. Der er der en Hæltning i det ærede Medlems Plan. Men man skal i det hele taget være meget betænkelig her paa Rigsdagen, hvor man har ment, at Statsbanedriften var en naturlig Samfundsopgave, ved at skabe en Form som den, det ærede Medlem har skitseret, og som er karakteriseret som et Aktieselskab med en bestemt Kapital, hvor Staten ejer hele Kapitalen, fordi denne Form under visse Stemningsomslag mulig vil kunne lette et Forsøg paa at føre Statsbanerne helt bort fra Samfundsdriften og over til Privatdriften. Saadanne Tanker er jo fremme rundt om i Verden i den nuværende reaktionære Periode. Saadanne Tanker er blevet delvis gennemført i Italien, saadanne Planer har Højfinansens i Tyskland, og de er ogsaa gjort gældende andre Steder. Skaber man her en Form, hvor man løser Statens Forbindelse med Virksomheden og giver den Aktieselskabsform, er det muligt, at Driften ved et Kup eller et Stemningsomslag vil kunne overdrages til Privatdrift.

Det er ud fra disse Betragtninger, at jeg har sagt, at det af det ærede Medlem rejste Spørgsmaal endnu ikke er modent til Kommissionsbehandling, men er modent

til Drøftelse. Efter at jeg nu har fremsat mine Betragtninger i Anledning af, hvad det ærede Medlem har sagt, vil jeg til allersidst sige, at det, der er Drivkraften i hans Bestræbelser, nemlig Ønsket om at smidiggøre Statsdriften, befri den for noget af dens Tyngde, bør utvivlsomt møde Sympati hos alle, og i den Del af hans Bestræbelser vil han ogsaa kunne paaregne ubetinget Tilslutning fra vor Side. Men som sagt, endnu er Tankerne efter min Mening ikke afklaret til andet end en videre Drøftelse.

Friis-Skotte: Jeg takker den højtærede Minister for de venlige Udtalelser angaaende den af mig fremsatte Plan, men jeg forstaar ikke, at den højtærede Minister nærer nogen Betænkelighed ved at komme ind paa Tanken om en Nyorganisation af Statsbanerne af den Grund, at de Nyorganisationer, der hidtil har været fremme, efter Ministerens Mening er blevet dyrere og dyrere, hvad jeg for øvrigt ikke er uenig med den højtærede Minister i. Der har der nemlig kun været Tale om Forandringer af Organisationen indenfor selve Etaten, medens man jo har arbejdet paa samme Grundlag overfor Bevillingsmyndigheden. Men her er Tale om at flytte selve dette Grundlag, og det er jo for saa vidt noget andet, som man, hvad jeg udtrykkelig sagde i min første Tale, i saa Fald rolig kan overlade til den ny Ledelse af Statsbanedriften under den Form, jeg havde tænkt, at danne sin Organisation. Den vilde nok lære at finde en enkel Organisation under de Vilkaar, der var givne. Det er rigtigt, at det Billede, jeg her har tegnet af en Nyordning, er et Billede, som jeg selv staar inde for. Det, som mit Parti er enig med mig i, er, at de nuværende Former for Statsdrift hverken er Socialdemokratiets Opfindelse eller dets Ideal af Statsdrift, og at denne Sag bør overvejes i en Kommission af Rigsdagen og Administrationen med det Formaal at finde den bedst mulige Form for en økonomisk Statsdrift.

Jeg er glad ved de Udtalelser, som det ærede Medlem Hr. Rode fremkom med — jeg er for saa vidt glad ved at høre alle Indvendinger, der kan fremsættes overfor Tanken om en Reorganisation paa dette Omraade —, men det forekommer mig, at det ærede Medlem ved at stille Spørgsmaalene saa skarpt frem og ved at sige, at til syvende og sidst skal selv under en Ordning som den, jeg tænker mig, Rigsdagen eventuelt dække Underskuddet, skyder over Maalet med Hensyn til det, jeg tænker paa. Vi maa selvfølgelig i Rigsdagen finde os